

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ЦИБУЛЬНИК НЕЛЛІ ЮРІЇВНА

УДК 342.922

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

Реферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора юридичних наук

Київ – 2024

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Науково-дослідному інституті публічного права

Офіційні опоненти:

Заслужений діяч науки і техніки України, доктор юридичних наук, професор

Дрозд Олексій Юрійович

Бюро економічної безпеки,

керівник департаменту організації забезпечення діяльності

доктор юридичних наук, старший дослідник

Дніпров Олексій Сергійович

Київський національний університет будівництва і архітектури,

проректор з навчально-педагогічної роботи та стратегічного розвитку

доктор юридичних наук, професор

Соболь Євген Юрійович,

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка,

ректор

Захист відбудеться «31» травня 2024 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Ксенія КУРКОВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Підвищення рівня діяльності сектору безпеки залежить від стабільності та прогнозованості правових засад забезпечення національної безпеки та публічного порядку. Наведене є вкрай актуальним для сфери безпекової діяльності, особливо з огляду на реалії сьогодення та прогнози на майбутнє. За цих умов постає потреба в дослідженні сутності системи безпекової діяльності, механізму її адміністративно-правового регулювання, а також напрацюванні на цій основі пропозицій і рекомендацій, спрямованих на оптимізацію вітчизняної нормативно-правової бази, запровадження ефективної державної політики за європейськими стандартами й нормами міжнародного права.

Формування сучасного етапу трансформації безпекової сфери держави обумовлене обранням Україною курсу на євроінтеграцію, а також воєнною агресією росії проти України, починаючи з 2014 року. У зв'язку з цим виникає потреба у використанні міжнародного досвіду правового регулювання безпекової діяльності, передусім у тих державах, що надають Україні найбільшу допомогу. Такими країнами, зокрема, є США, Литва, Латвія, Естонія та Польща. З огляду на те, що в процесах удосконалення безпекової діяльності України в умовах воєнного стану беруть безпосередню участь представники зазначених країн, доцільним є проведення комплексного дослідження відповідних наукових здобутків американських, литовських, естонських і фахівців інших країн у створенні боєздатної вітчизняної безпекової системи. Зазначене підтверджує цінність, актуальність і своєчасність цього дослідження.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Проблеми адміністративно-правового регулювання безпекової діяльності постійно слугували предметом вивчення в працях науковців. Питання сутності адміністративно-правового регулювання сектору безпеки, його місця в системі публічного адміністрування, специфіки заходів адміністративного примусу, діяльності суб'єктів сектору безпеки, а також вивчення питань забезпечення законності у своїх працях розглядали В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, В. М. Бевзенко, О. І. Безпалова, В. В. Галуцько, Ю. В. Гаруст, Є. А. Гетьман, Г. А. Гончаренко, С. Ф. Денисюк, О. В. Джафарова, О. С. Дніпров, О. Ю. Дрозд, О. Ф. Кобзар, В. В. Ковальська, Т. О. Коломонець, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, В. І. Курило, А. А. Манжула, Є. Ю. Соболев, Л. В. Сорока, С. О. Шатрава, Р. В. Шаповал та ін. Доктринальні напрацювання зазначених вчених стали гідним науковим доробком для виконання завдань, які були поставлені в роботі та під час формулювання авторських позицій і висновків на тлі сучасних геополітичних реалій.

Зазначене вище дає змогу стверджувати, що визначення особливостей адміністративно-правового регулювання безпекової діяльності є на сьогодні досить актуальним і своєчасним.

Попри широкий спектр процесів безпекової діяльності, не применшуючи здобутків вказаних авторів, зазначимо, що комплексних, порівняльних наукових досліджень, присвячених адміністративно-правовим засадам регулювання

безпекової діяльності в Україні, з акцентуванням на особливостях інтегрованого розвитку в сучасний період воєнного стану, ще не проводилося. Отже зазначене зумовило вибір теми дисертаційного дослідження, а недостатній рівень розробленості цієї проблеми вказує на її актуальність і новизну. Крім того, існує нагальна потреба в новаційному аналізі питань, що стосуються теоретико-порівняльних аспектів безпекової діяльності різних держав, а також у напрацюванні практичних рекомендацій щодо вдосконалення цього інституту, зокрема в контексті його реалізації в умовах інтегративного виміру щодо правового режиму воєнного стану.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційна робота узгоджується з положеннями Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року; Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни», затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020; Стратегії кібербезпеки України «Безпечний кіберпростір – запорука успішного розвитку країни», затвердженої Указом Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021; Стратегії воєнної безпеки України «Воєнна безпека – всеохоплююча оборона», затвердженої Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021; Стратегії розвитку оборонно-промислового комплексу України, затвердженої Указом Президента України від 20 серпня 2021 року № 372/2021. Обрана тема дисертаційної роботи спрямована на виконання основних положень плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на підставі теоретичних положень вітчизняної адміністративно-правової науки, норм міжнародного права та вітчизняного законодавства, а також практики його застосування здійснити теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукової проблеми щодо підвищення ефективності та вдосконалення адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки з урахуванням міжнародного досвіду, а також визначення новітніх доктринальних підходів до питання розвитку глобальної української безпеки.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні *завдання*:

- з'ясувати сучасний стан наукового розроблення порівняльної проблематики адміністративно-правового регулювання безпекової діяльності;
- визначити поняття безпекової діяльності й закономірності її трансформації в сучасних умовах;
- розкрити сутність міжнародної інтегрованої безпекової діяльності;
- узагальнити міжнародний досвід розвитку структури безпекової діяльності;
- розглянути концептуальні підходи до організації безпекової діяльності в умовах міжнародної інтеграції;
- надати адміністративно-правову характеристику інтегрованих видів безпекової діяльності;

- з'ясувати організаційні засади безпекової діяльності в Україні та країн євроатлантичної спільноти;
- визначити особливості організації безпекової діяльності в країнах ЄС;
- надати загальну характеристику адміністративно-правового статусу органів сектору безпеки України;
- розкрити специфіку функціонування системи органів безпеки в США та країнах ЄС;
- встановити повноваження органів сектору безпеки в Україні, США та країнах Європейського Союзу;
- надати порівняльну характеристику джерел адміністративно-правового забезпечення інтегрованої безпекової діяльності;
- здійснити порівняльний аналіз законодавчих актів, що регламентують безпекову діяльність України, США та країн ЄС;
- окреслити міжнародні інтегровані стандарти безпекової діяльності під час використання інформаційно-правових технологій;
- надати пропозиції щодо внесення змін до законодавчих актів України, що регулюють безпекову діяльність;
- обґрунтувати концептуальні підходи щодо гармонізації вітчизняної нормативно-правової бази безпекової діяльності в Україні з нормативно-правовими актами країн ЄС;
- сформулювати пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративно-правового регулювання та організаційного забезпечення діяльності органів сектору безпеки України відповідно до положень новітньої правової концепції інтегрованого виміру.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення безпекової діяльності в Україні, США та країнах Європейського Союзу.

Предметом дослідження є адміністративно-правове регулювання безпекової діяльності через порівняння аспектів національного та міжнародного законодавства.

Методи дослідження. У процесі проведення дослідження використано *загальні* (емпіричного й теоретичного характеру) та *спеціальні* методи наукового пошуку. У межах вивчення окресленої сфери передусім було застосовано метод *розгляду суспільних явищ і правовідносин* безпекового характеру в загальному взаємозв'язку на основі взаємообумовленості й розвитку.

Для розв'язання досліджуваних проблем використано *діалектичний* метод пізнання розгляду всіх явищ безпекової діяльності в Україні, США та країнах Євросоюзу. *Історико-правовий* метод використано для ретроспективного аналізу безпекової практики й наукових поглядів на різних етапах розвитку суспільства (підрозділи 1.1, 1.2); метод *формальної логіки* дав змогу сформулювати визначення низки дефініцій безпекової діяльності, дослідити законодавство різних країн, а також запропонувати відповідні зміни до чинного законодавства України з питань безпекової діяльності (підрозділи 1.3, 3.1, 5.1, 5.2). *Порівняльно-правовий* метод використано в межах обґрунтування положень щодо основних показників конкретних безпекових заходів у різних країнах (підрозділ 5.3), а

також виокремлення їх інтегративних характеристик (підрозділ 1.3). Завдяки методу *структурно-системного аналізу* визначено повноваження суб'єктів адміністрування безпекової діяльності (підрозділи 3.1, 3.2–3.3). Використання *статистичного* та *соціологічного* методів сприяло тлумаченню емпіричної інформації щодо режимної правозастосовної безпекової діяльності (підрозділи 3.1, 4.1–4.3). Міжнародний характер дослідження зумовив використання *компаративного* методу, що дозволив виявити основні напрями зарубіжної безпекової практики інтегрованого спрямування: забезпечення єдності теорії та практики (підрозділи 5.1, 5.2), перспективи формування правових технологій суб'єктів безпекової діяльності *моделювання* міжнародних інтегративних спільних заходів (підрозділ 5.3); інтерпретації нормативно-правових актів і формування понятійного апарату (підрозділи 1.1, 2.1, 4.1, 5.4).

Нормативною основою дослідження є положення законодавства з питань безпекової діяльності України, США та країн Євросоюзу, інших нормативно-правових актів та угод з питань безпекової діяльності, що визначають адміністративно-правові засади її реалізації.

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнення практики діяльності суб'єктів сектору безпеки, а також національна й міжнародна політико-правова публіцистика, довідкові видання та статистичні матеріали.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що представлена робота є однією з перших спроб представити й обґрунтувати комплексне уявлення про сутність та особливості адміністративно-правового регулювання сектору безпеки з використанням міжнародного досвіду в умовах режиму воєнного стану та збройних конфліктів. За результатами проведеного дослідження сформульовано й аргументовано низку нових наукових положень і висновків, а саме:

вперше:

– концептуально обґрунтовано інституційно-галузевий та міжнародно-інтегративний підходи до вивчення правової доктрини адміністративного регулювання сектору безпеки в різних правових системах сучасності;

– сформульовано визначення понять «адміністративно-правове регулювання безпекової діяльності», «публічно-безпекові правовідносини», «діяльність уповноважених суб'єктів сектору безпеки», «функціонування сектору безпеки» та «механізми використання зарубіжного досвіду щодо формування засад міжнародної безпекової діяльності»;

– обґрунтовано систему ознак безпекової діяльності, які виражають завдання та цілі, а також основоположні елементи її функціонування, а саме: 1) об'єкти захисту безпекової діяльності; 2) уповноважені суб'єкти безпекових правовідносин; 3) система нормативно-правових актів, які регламентують безпекову діяльність; 4) заходи безпекової діяльності організаційно-правового та юрисдикційного спрямування;

– доведено, що механізм реалізації державної політики в секторі безпеки є сукупністю організаційно-інституційних засобів, спрямованих на забезпечення охорони національної безпеки та публічного правопорядку;

– виявлено, що за видами діяльності суб'єктів безпекових правовідносин їх доцільно поділити на: суб'єкти загальної, галузевої та спеціальної компетенції.

З'ясовано, що компетентність органів безпеки України, США та країн Євросоюзу визначається в межах їх функціонального спрямування;

– у системі адміністративно-правового регулювання безпекової діяльності виокремлено механізм використання інформаційно-правових технологій у контексті інтегративних процесів у міжнародній безпековій системі Європейського Союзу та інших країн;

– запропоновано прийняти Закон України «Про основи фінансової безпеки під час дії режиму воєнного стану», у якому чітко визначити основні засади ефективного функціонування системи фінансової безпеки держави відповідно до вимог міжнародної парадигми;

удосконалено:

– методологічний підхід до розуміння поняття «функціонування сектору безпеки» та сформульовано висновок про те, що визначальною ознакою цієї дефініції, яка розкриває її сутність, є не критерій «забезпечення національної безпеки» як сталість, а чинник «реалізація повноважень», який забезпечує інтереси суспільства у сфері національної та публічної безпеки;

– класифікацію адміністративно-правових відносин, які виникають у сфері безпекової діяльності в контексті її реалізації, а саме: спеціальні, профілактичні, організаційні, юрисдикційні, що зрештою дало змогу сформулювати більш предметне уявлення про зміст безпекової діяльності, а також виокремити характерні ознаки останньої;

– характеристику особливостей форм і методів адміністративно-правового регулювання щодо здійснення безпекової діяльності уповноваженими посадовими суб'єктами;

– концептуально-порівняльні підходи до визначення місця, ролі й призначення органів сектору безпеки в Україні, США та інших країнах. Доведено, що за сучасних складних умов існує потреба в подальшому дослідженні та адаптації до українських реалій позитивного міжнародного досвіду щодо розв'язання проблем унормування правосуб'єктності органів безпеки в системі публічної влади;

отримали подальший розвиток:

– теоретичні обґрунтування щодо причин виникнення проблемних питань, пов'язаних з корупцією, які є найбільш руйнівним фактором, що унеможливорює ефективне функціонування адміністративно-правових відносин у сфері безпекової діяльності. Запропоновано авторське бачення щодо мінімізації цього явища, передусім удосконалення механізму здійснення всебічного контролю з боку суспільства та держави;

– наукові підходи до досягнення оптимальності системи безпекової діяльності в умовах становлення України як кандидата на вступ у члени Європейського Союзу. Аргументовано положення стосовно того, що за сучасних складних умов існує потреба в такій системі адміністративно-правових засад безпекової діяльності, яка дасть змогу здійснювати якісне управління в цій сфері відповідно до міжнародних норм і стандартів;

– теоретичні узагальнення про співвідношення категорій «система суб'єктів безпекової діяльності» та «державна система органів національної безпеки та

оборони», що дало змогу більш докладно висвітлити організаційні особливості управління безпековою діяльністю в Україні;

– науково-теоретичні підходи щодо розуміння проблеми подальшого вдосконалення безпекової діяльності в контексті адаптації законодавства України до стандартів Європейського Союзу, а саме: 1) пріоритетом управління безпековою діяльністю в Україні має бути утвердження та забезпечення прав і свобод людини та громадянина в цій сфері; 2) максимальне врахування публічних інтересів людини і громадянина; 3) залучення широкої громадськості до реалізації безпекових функцій; 4) поглиблення взаємодії суб'єктів безпекової діяльності та інституцій громадянського суспільства; 5) орієнтація на управління сектором безпеки в Україні на мету й завдання розвитку демократії та законності;

– характеристика теоретичних засад адміністративно-правового регулювання щодо окремих груп безпекових правовідносин (результатів гуманітарної діяльності, проведення безпекових заходів, проходження державної служби, професійної спрямованості підготовки працівників сектору безпеки, взаємодії з інститутами громадянського суспільства тощо).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно. Усі висновки та положення, які сформульовані в дисертації та становлять її наукову новизну, розроблені автором самостійно на основі власних досліджень. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, є значний внесок здобувача. Зокрема, у роботах: Цибульник Н. Ю., Шаповал Р. В. «Зміст адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів публічного адміністрування у секторі безпеки України» – виокремлено рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення та розвитку адміністративно-правового регулювання у секторі безпеки; Tsybulnyk N., Zadoia I., Kurbatova L., Mekh Y. «E-government within Public Administration» авторкою виокремлено інституційну систему забезпечення інформаційної безпеки; Tsybulnyk N., Shatrava S., Bezpalova O., Muzychuk O. «Public Administration as a Form of Realization of Public Authority» – досліджено правову базу формування безпекової системи; Tsybulnyk N., Povydys V., Makarchuk V., Nakonechna I., Kobko Y. «Administrative coercion as the method for providing State defense order» – схарактеризовано адміністративно-правові відносини, які виникають у сфері безпекової діяльності. Наукові ідеї та розробки, що належать співавторам, у дисертаційному дослідженні не використовувалися. Наукові результати й висновки, які виносилися на захист кандидатської дисертації, повторно на захист не виносяться.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в роботі висновки й пропозиції становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, використовуються та можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – як основа для подальшого вивчення проблем адміністративно-правового регулювання безпекової діяльності (акт впровадження у Науково-дослідного інституту публічного права);

– *законотворчій діяльності* – для вдосконалення чинного законодавства щодо діяльності органів сектору безпеки України відповідно до положень новітньої правової концепції інтегрованого виміру;

– освітньому процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративна діяльність правоохоронних органів» та «Публічні закупівлі для забезпечення обороноздатності країни» (акт впровадження Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого).

Апробація матеріалів дисертації. Результати дослідження були оприлюднені на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: «Юридичні науки: проблеми та перспективи» (м. Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р.), «Актуальні проблеми національного законодавства» (м. Кропивницький, 20 квітня 2023 р.), «Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики» (м. Харків, 27–28 квітня 2023 р.) (Вип. 43), «Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики» (м. Харків, 27–28 квітня 2023 р.) (Вип. 46), «Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу реалії та перспективи» (м. Запоріжжя, 18 травня 2023), «Восьмі Таврійські юридичні наукові читання» (м. Київ, 16–17 червня 2023 р.), «Правові засади діяльності правоохоронних органів» (м. Харків, 9–10 листопада 2023 р.), «Актуальні проблеми протидії злочинності і корупції» (м. Харків, 22 грудня 2023 р.), «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 22–23 грудня 2023 р.), «Юридичні науки: проблеми та перспективи» (м. Запоріжжя, 23–24 лютого 2024 р.).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, п'ятьох розділів, які містять дев'ятнадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 394 сторінки. Робота містить список використаних джерел із 387 найменувань на 42 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, встановлено її зв'язок з науковими програмами, планами і темами, проаналізовано сучасний стан наукового розроблення теми, окреслено мету й завдання роботи, сформульовано об'єкт і предмет, основні методологічні підходи до дослідження, наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію, структуру й обсяг дисертації.

Розділ 1 «Концептуальні підходи до визначення теоретичних засад адміністративно-правового регулювання в сучасному секторі безпеки України» складається з трьох підрозділів, у яких: здійснено аналіз доктринальних підходів у вітчизняній та адміністративній науці щодо адміністративно-правового регулювання сектору безпеки; проаналізовано ступінь наукового розроблення безпекових проблем у сучасних геополітичних умовах; з'ясовано та схарактеризовано мету, завдання і принципи безпекової діяльності та їх трансформацію в країнах євроатлантичної інтеграції; досліджено сутність змісту адміністративно-правового регулювання діяльності компетентних суб'єктів публічного адміністрування в секторі безпеки.

У підрозділі 1.1 «Сектор безпеки як об'єкт адміністративно-правового регулювання в сучасних геополітичних умовах» висвітлено розвиток

адміністративно-правових основ, на яких ґрунтується сектор безпеки України, що дозволило поділити їх на інституційні та нормативні. Чинна Стратегія національної безпеки України поділяє завдання і цілі останньої на певні логічні групи, проте вона не містить посилення на чинники, які зумовлені стратегічним плануванням та прогностичною політичною діяльністю. Нині євроінтеграційні процеси в Україні зумовлюють потребу у врахуванні пропозицій і рекомендацій міжнародних органів у сфері забезпечення національної безпеки, однією з таких рекомендацій є поділ сектору безпеки на певні сфери з подальшим розмежуванням адміністративно-політичних повноважень уповноважених спеціальних суб'єктів з урахуванням оголошення воєнного стану в країні, об'єктом зазначеного регулювання є діяльність державно-безпекового характеру. Попри масштабне реформування, процес її становлення та подальший розвиток, зокрема в умовах воєнного стану, який ще триває. Проблематика сучасної безпекової діяльності залишається актуальною для вітчизняної законодавчої практики та правової доктрини, оскільки в цій сфері існує потреба в постійному вдосконаленні системи адміністративно-правового забезпечення своєчасного, адекватного й ефективного реагування на наявні та ймовірні загрози державі.

У підрозділі 1.2 «*Мета, завдання і принципи адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки*» з'ясовано сутність мети, завдань і принципів сектору безпеки країни, засад їх нормативно-правового регулювання. Приділено увагу низці законодавчих актів, що окреслюють повноваження суб'єктів, на яких покладено задачі із забезпечення національної безпеки на території країни. Акцентовано на тому, що розвиток адміністративно-правового регулювання управлінської діяльності органів сектору безпеки безпосередньо залежить від законодавчо закріплених понять «мета», «завдання» та «принципи» в контексті регулювання безпекових правовідносин. З урахуванням наведеного цілком доречно констатувати необхідність закріплення в Стратегії національної безпеки України як завдань, спрямованих на розв'язання поточних проблем, так і завдань з планування й політичного прогнозування сфери національної безпеки. Встановлено, що впровадження в систему цілей, завдань, процесів стратегічного (прогностичного) планування забезпечить конструктивний баланс між поточними та потенційними проблемами, що можуть виникнути в системі безпеки країни.

Доведено, що принципи слугують керівними й основоположними чинниками організації безпекової діяльності в Україні. Саме принципи є тими заходами, на яких базується адміністративно-правове регулювання сектору безпеки. Сформульовано авторське визначення відповідних категорій.

Констатовано потребу в закріпленні принципу врахування європейських стандартів під час запровадження інноваційного адміністративно-правового регулювання сектору безпеки нашої держави, оскільки Україна поділяє європейські цінності та впроваджує певні стандарти, зокрема вітчизняного законодавства. Проаналізовано досвід низки країн і виокремлено принципи, які доцільно запровадити в безпеково-правовому середовищі української держави.

У підрозділі 1.3 «*Зміст адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів публічного адміністрування в секторі безпеки*» розглянуто питання нормативно-правової моделі безпекової діяльності. Встановлено, що її сутність

полягає в упорядкуванні суспільних відносин, ефективній управлінській діяльності, попередженні різноманітних викликів і загроз. Розкрито зміст адміністративно-правового регулювання через встановлення певного порядку в безпосередній організації безпекової діяльності, визначено структуру такого регулювання та запропоновано авторське визначення з урахуванням умов сьогодення.

З огляду на багаторівневність зазначеної діяльності, виокремлено такі її основні ознаки: це – один з видів правоохоронної діяльності органів публічної влади з повноваженнями спеціального призначення; реалізується як державно-владний вплив; предмет відання пов'язаний із соціально-політичною, соціально-економічною, інформаційною, воєнною діяльністю.

Зауважено, що сектор безпеки є однією з основних систем, яка змістовно забезпечує дотримання державності, суверенітету й демократії в країні та потребує суттєвих законодавчих удосконалень і наукових досліджень щодо визначення типологічної моделі загроз національній безпеці, яка представлена чотирма рівнями сучасних класифікацій: внутрішньою, міжнародною, видовою та воєнною.

Розділ 2 «Структурно-функціональна характеристика механізму адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації в секторі безпеки України» складається з чотирьох підрозділів, у яких визначено організаційні особливості регулювання безпекової діяльності суб'єктів публічної влади.

У підрозділі 2.1 *«Особливості механізму адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки»* з'ясовано, що в період оновлення безпекового законодавства виникає теоретичний і практичний інтерес до формування концептуальних підходів до особливостей механізму адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки. Доведено, що в національному законодавстві механізм адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки історично змінюється, трансформація його стратегічних і тактичних установок відбувається разом з удосконаленням співпраці між різними суб'єктами в умовах дії особливих правових режимів, а також ознак цієї взаємодії крізь призму інтеграції нашої країни в євроатлантичний простір. Здійснено аналіз адміністративно-правових норм щодо спільної та узгодженої діяльності органів влади, військових формувань, інших силових структур і громадянського суспільства, що спільно забезпечують безпеку держави. Встановлено сфери, рівні, галузі взаємодії в секторі безпеки й оборони, визначено особливості співпраці вітчизняних органів і міжнародних інституцій у контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Зауважено, що в національному законодавстві сформовано низку різних категорій служб, органів, структур, які в сукупності становлять склад сектору безпеки й оборони та лише у взаємодії здатні ефективно забезпечувати національну безпеку. Механізм взаємодії правоохоронних, виконавчих органів, силових структур у цій сфері є чітко регламентованим процесом, ураховуючи перебування вказаного сектору в просторі публічного адміністрування. Констатовано, що актуальні та прогресивні напрями їх співпраці закріплені в багатьох чинних стратегіях, концепціях, планах розвитку держави. Певні недоліки в правовому регулюванні

стосуються узгодженої діяльності місцевих органів влади й органів місцевого самоврядування в умовах дії особливих правових режимів. Встановлено потребу в законодавчих змінах та уточненні питань розмежування повноважень між військовими адміністраціями й місцевим самоврядуванням за умови їх одночасної роботи під час дії режиму воєнного стану. Позитивні тенденції та особливості простежуються в механізмах співпраці сил безпеки і громадянського суспільства.

У підрозділі 2.2 «*Форми й методи адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки*» проаналізовано національні та міжнародні нормативно-правові акти, які регламентують порядок реорганізації форм і методів адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки. Сформульовано висновок про те, що адміністративно-правові засади регулювання в секторі безпеки дозволяють виокремити чотири форми такої взаємодії (правотворча, правозастосовна, контрольна, правозахисна), кожна з яких має низку власних засобів і методів забезпечення безпеки й оборони. Наведено визначення категорії «межі сектору безпеки», що вказує на безліч міжвідомчих і галузевих зв'язків між публічними та непублічними суб'єктами в різних сферах безпеки країни. На прикладі аналізу деяких сфер безпеки держави узагальнено досвід України щодо запозичення в європейських країнах практики, координації співробітництва правоохоронних органів у сфері фінансової безпеки країни, а також підкреслено важливу роль громадських інститутів для забезпечення інфраструктурної безпеки. Особливу увагу в дослідженні зосереджено на зовнішньополітичному аспекті взаємодії в секторі безпеки держави. Встановлено, що в умовах початку повномасштабної війни в Україні значно прискорюється процес входження нашої держави в європейську та північноатлантичну спільноту (через це також потребують певного оновлення умови такого входження), а також чітко простежується двостороння зацікавленість ЄС та України у створенні інтегрованого механізму забезпечення єдиного безпекового простору.

У підрозділі 2.3 «*Функції адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки*» проаналізовано функції забезпечення національної безпеки уповноваженими суб'єктами. Обґрунтовано, що в процесі функціонування сектору безпеки одним з ключових чинників стає управлінська діяльність щодо забезпечення реалізації певних завдань і функцій, за допомогою яких унормовується досліджувана категорія. Водночас частина безпекових функцій не пов'язана з виданням правових актів, вони мають організаційну форму та не зумовлюють настання певних наслідків. Ідеться, зокрема, про наради, інструктажі, здійснення контролю, добір кадрів, аудит, тобто допоміжні функціональні заходи адміністративно-правового регулювання, що можуть формуватися як після правових актів, так і до їх появи. Сформульовано авторське визначення сучасних функцій нормативно-правового регулювання сектору безпеки, оскільки наразі наукова доктрина адміністративного права не містить визначення цього поняття. Зауважено, що зміст поняття «безпека» є широким і полягає у відсутності необхідних дефініцій. Наміри України вступити до Європейського Союзу також відіграють важливе значення в процесі проведення реформування українського законодавства до стандартів ЄС. Крім того необхідно врахувати сучасні функції нормативно-правового регулювання. За способом

досягнення кінцевого результату функціонування органів управління сектору безпеки поділяються на субординаційні, координаційні, реординаційні та юрисдикційні. Саме такий підхід буде запорукою ефективного унормування сектору безпеки держави, а також забезпечення прав і свобод людини в сучасній геополітичній ситуації.

У підрозділі 2.4 «Адміністративно-правові запобіжники протидії загрозам безпеки держави» досліджено правову базу формування безпекової системи, яку становлять взаємопов'язані елементи: пріоритетні національні інтереси – система загроз – системи адміністративно-запобіжних заходів – система органів – система заходів відповідальності. Встановлено, що адміністративні запобіжники протидії загрозам національної безпеки держави – це спеціалізована діяльність уповноважених органів, спрямована на досягнення конкретних завдань за допомогою управлінських методів, форм, способів і функцій, а також громадськості, які реалізують державну політику в секторі національної безпеки. Акцентовано на потребі в удосконаленні участі суспільства у сфері розвитку публічного адміністрування в секторі безпеки України, а саме: створення умов (як організаційних, так і правових) для участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики з питань безпеки; створення умов для здійснення громадського контролю за діяльністю складників сектору безпеки й оборони. Підкреслено, що Україна має значний потенціал в оборонно-промисловому комплексі, оскільки на її території знаходиться багато підприємств, що спеціалізуються на виробництві різноманітної військової техніки та зброї. Держава звертає увагу на цю проблему та розвиває різні заходи для підтримки зазначеного комплексу, зокрема стимулювання інвестицій військово-технічного співробітництва з іншими країнами, підвищення якості освіти в цій сфері тощо. Констатовано відсутність єдиного нормативного акта, який би регламентував налагодження взаємодії між інституціями сектору безпеки й оборони в межах реалізації із забезпечення оборони держави. У висновках ідеться про необхідність прийняття нормативно-правового акта, який би регламентував налагодження взаємодії між функціональними складовими сектору безпеки та оборони в межах реалізації завдань із забезпечення відбиття російської воєнної агресії.

Розділ 3 «Адміністративно-правове забезпечення діяльності суб'єктів публічної адміністрації в секторі безпеки України» складається з чотирьох підрозділів, у яких визначено систему сучасних джерел нормативно-правового забезпечення діяльності уповноважених органів та особливості режимного унормування відповідно до вимог євроатлантичної інтеграції.

Підрозділ 3.1 «Законодавча система засобів забезпечення адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки» присвячений аналізу вітчизняного законодавства, яке вже давно обрало курс на євроатлантичну інтеграцію та впровадження у своїх законодавчих актах відповідних новел. З'ясовано, що законодавче регулювання сектору безпеки в Україні є постійним процесом, який відбувається в контексті змін у геополітичному середовищі та загроз національній безпеці країни. Розвиток законодавчої бази й підвищення рівня професіоналізму органів сектору безпеки є важливим завданням для забезпечення національної безпеки та стабільності в Україні, яка знаходиться в умовах геополітичної

нестабільності й агресії з боку сусідньої держави і має важливу місію щодо забезпечення своєї національної безпеки. Ідеться передусім про законодавче регулювання сектору безпеки України, яке є ключовим інструментом у цій місії, тому його постійне вдосконалення та розвиток є важливим завданням для держави. Зазначено, що окрім законодавчого регулювання, важливим аспектом забезпечення національної безпеки є забезпечення належної підготовки та оснащення сил і засобів сектору безпеки. Україна активно співпрацює зі своїми партнерами в межах міжнародної співпраці та програм підтримки, зокрема з Європейським Союзом, НАТО, США та іншими державами. Зауважено, що забезпечення національної безпеки є пріоритетом будь-якої держави, а в Україні це завдання має особливу важливість у зв'язку з проведенням бойових дій. Регулювання сектору безпеки на законодавчому рівні є одним із важливих інструментів у забезпеченні національної безпеки України та захисту прав і свобод громадян. Провідним складником законодавчого регулювання сектору безпеки є також забезпечення дотримання прав людини та громадянина, забезпечення прозорості й відкритості діяльності органів сектору безпеки, а також урегулювання взаємодії між органами сектору безпеки та іншими вітчизняними й міжнародними організаціями з питань безпеки.

У підрозділі 3.2 «Заходи адміністративного нагляду та громадського контролю в секторі безпеки» доведено, що фундаментальною ознакою реалізації безпекових повноважень в Україні є функціонування адміністративного нагляду та громадського контролю. На підставі зіставлення змісту термінів «контроль» і «нагляд» встановлено, що нагляд розглядають у більш вузькому значенні, ніж контроль, однак вони тісно взаємопов'язані. Запропоновано авторську дефініцію понять «адміністративний нагляд» та «громадський контроль» у секторі безпеки держави як засобів забезпечення законності шляхом здійснення відповідними суб'єктами моніторингу за станом дотримання обов'язкових правових норм у сфері національної безпеки. Виокремлено такі основні форми здійснення адміністративного нагляду в секторі безпеки: видання нових правил та індивідуальних адміністративних актів, підвищення рівня прозорості, проведення експертиз і перевірок, запровадження жорсткої системи управління та розроблення засобів боротьби зі зловживанням владою. Основними формами здійснення громадського контролю в секторі безпеки визнано: інформування, здійснення досліджень, активна участь у дискусіях, можливість робити запити на доступ до інформації, яка не належить до державної таємниці, а також проведення громадських експертиз. Наведено декілька важливих міжнародно-правових документів, імплементація яких є важливою для подальшого зміцнення взаємозв'язків громадськості й органів безпеки публічної влади в межах Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС та Угоди про партнерство.

У підрозділі 3.3 «Адміністративно-правові режими в секторі безпеки» обґрунтовано, що національна безпека України залежить як від зовнішніх факторів, так і від внутрішніх проблем, таких як корупція, соціально-економічна нестабільність, порушення прав людини тощо. Тому для забезпечення національної безпеки України необхідно не лише зосередитись на зовнішніх загрозах, а й внутрішніх проблемах, що є чинниками, які знижують рівень

безпеки в країні. На підставі проведеного дослідження запропоновано для розв'язання поставлених проблем широко використовувати низку адміністративних режимів, які сприяють забезпеченню безпеки населення, територіальній цілісності, захисту економіки й інших факторів суспільного життя. Удосконалення національної безпеки актуалізує питання класифікації та правової характеристики цих режимів, визначення їх місця й ролі в системі забезпечення національної безпеки в Україні. Потреба у вивченні питання запровадження адміністративно-правових режимів у секторі безпеки ставить перед дослідниками та практиками завдання щодо визначення характеристики адміністративних режимів, притаманних сектору безпеки України, з метою розроблення методики їх запровадження в цій сфері. Доцільним є розроблення узагальненого акта законодавства, який містив би вичерпний перелік адміністративно-правових безпекових режимів, що сприятиме дотриманню прав і свобод громадян, а отже, забезпеченню національної безпеки й захисту суспільства від загроз.

Аргументовано положення, згідно з яким адміністративно-правові режими в секторі безпеки становлять систему правових механізмів і процедур, які регулюють функціонування органів та структур влади, що забезпечують національну безпеку, а також їх взаємодію з іншими суб'єктами, включаючи громадян і представників приватного сектору. Виокремлено з-поміж правового режиму воєнного та надзвичайного стану такі безпекові правові режими, як особливий економічний режим, фінансовий режим, режим окремих видів підприємницької діяльності, режим забезпечення техногенної та екологічної безпеки, режим обмеження доступу до інформації. Зауважено, що наведений перелік не є вичерпним та може бути розширений залежно від критеріїв класифікації безпекових відносин. На сектор безпеки й оборони покладаються завдання, пов'язані з реалізацією оборонної функції держави. Функціональними складовими сектору безпеки України є: сили безпеки, сили оборони, оборонно-промисловий комплекс, громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки.

Розділ 4 «Адміністративна відповідальність за порушення законодавства з питань державної безпеки» складається з п'яти підрозділів, у яких визначено систему сучасних джерел адміністративної відповідальності за порушення безпекового законодавства, досліджено його зміст, підстави й особливості юридичного складу та адміністративного провадження в справах відповідно до вимог євроінтеграції.

У підрозділі 4.1 *«Правові засади адміністративної відповідальності за порушення законодавства в секторі безпеки»* визначено, що правова характеристика особливостей адміністративної відповідальності в досліджуваній сфері здійснюється на підставі таких показників: 1) зіставлення загальних і спеціальних ознак адміністративної відповідальності залежно від специфікації об'єкта правопорушення; 2) встановлення специфіки правового регулювання; 3) виокремлення особливостей складу адміністративних правопорушень в обраній сфері суспільних відносин; 4) встановлення особливостей процедури притягнення до адміністративної відповідальності тощо. Виокремлено широкий і вузький підходи до визначення сектору безпеки як об'єкта посягання. У контексті

широкого підходу сектор безпеки – це суспільні відносини, що складаються під час забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу, життєво важливих національних інтересів. Натомість у межах вузького підходу йдеться лише про ті суспільні відносини, які пов'язані з діяльністю спеціально уповноважених суб'єктів у сфері охорони держави та її цілісності. Зазначено, що незалежно від обраного підходу правопорушення в секторі безпеки є багатоелементною системою, складові якої розміщені в різних частинах КУпАП. Сформульовано висновок про те, що об'єднання адміністративних правопорушень, які порушують норми законодавства в секторі безпеки, в одну главу не має правозастосовної потреби. Для вдосконалення розуміння специфіки притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства в секторі безпеки необхідно передусім брати до уваги те, що є спільним для цього виду проступків та що відрізняє їх від інших адміністративних правопорушень, а саме: 1) об'єкт адміністративного правопорушення, яким є суспільні відносини щодо забезпечення державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу, а також життєво важливих національних інтересів; 2) суб'єкт правопорушення, який може мати як загальний, так і спеціальний статус; 3) правове регулювання детермінації ознак адміністративних порушень цього виду виключно законодавством у секторі безпеки.

У підрозділі 4.2 «Визначення підстав адміністративної відповідальності за порушення безпекового законодавства» зазначено, що специфіка правового регулювання притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства в секторі безпеки полягає в тому, що його сформовано з таких чинників: а) нормативно-правових актів загального характеру; б) нормативно-правових актів спеціального характеру, які стосуються суто сектору безпеки. Встановлено, що законодавство в секторі безпеки є сукупністю формально виражених положень норм права, якими врегульовано правовідносини, що супроводжують діяльність суб'єктів, уповноважених на забезпечення національної безпеки загалом, та за визначеними диференційованими напрямками. На підставі проведеного дослідження наявних положень і процесу формування нової класифікації підстав адміністративної відповідальності за порушення законодавства в секторі безпеки розглянуто проблематику тлумачення поняття «адміністративної відповідальності» та категорії нормативних визначень щодо доктринальних поглядів. Доведено, що поняття сектору безпеки охоплює більше аспектів суспільного життя, ніж нормативно закріплене поняття сектору безпеки й оборони. Окреслено положення вітчизняної та міжнародної доктрини з цього питання.

На підставі аналізу наявних класифікацій підстав притягнення до адміністративної відповідальності з'ясовано, що найбільш поширеною є класифікація, яка передбачає поділ підстав на три групи: матеріально-правові, адміністративно-процесуальні, організаційні. Запропоновано поділ адміністративних правопорушень у секторі безпеки на три групи: правопорушення у сфері громадського порядку; правопорушення у сфері державної та військової безпеки; правопорушення, пов'язані із соціально-

економічною та політичною безпекою. З'ясовано, що працівники поліції, а також військові несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами. На підставі аналізу положень Кодексу України про адміністративні правопорушення та наукових праць визначено, що попри відсутність адміністративного стягнення в цьому разі, таке правопорушення не перестає бути адміністративним. Питання державної та військової безпеки досліджено в межах Закону України «Про національну безпеку України», а також з урахуванням діяльності Збройних Сил України, Служби безпеки України, Національного банку України, Національного антикорупційного бюро України та ін.

У підрозділі 4.3 «Юридичний склад адміністративного правопорушення безпекового законодавства» зазначено, що його специфіка якісно відображається в юридичному складі правопорушення та залежить від обраного підходу до розуміння адміністративного правопорушення і впливу особливостей, опосередкованих сферою безпекових відносин. Також виокремлено загальні ознаки, притаманні складам адміністративних правопорушень безпекового законодавства, а саме: 1) об'єктивна сторона, виражена у вчиненні суспільно небезпечного діяння; 2) діяння, яке виявляється в протиправній дії чи бездіяльності; 3) суб'єктивна сторона, виражена певною формою вини (умислу або необережності), дією чи бездіяльністю; 4) об'єкт посягання, який знаходиться під охороною адміністративного законодавства та є фактичною підставою для притягнення до адміністративної відповідальності тощо.

У підрозділі 4.4 «Сучасний погляд на питання адміністративної відповідальності з питань державної безпеки» наголошено на тому, що об'єктом адміністративних правопорушень, які порушують безпекове законодавство, можуть слугувати різноманітні суспільні відносини незалежно від їх видової належності до безпекових правовідносин. Причому ідентифікація правопорушення як такого, що порушує безпекове законодавство, відбуватиметься за умови, якщо принаймні одна з ознак складу правопорушення пов'язана з порушенням безпекового законодавства. Запропоновано внести зміни до законодавства про адміністративні правопорушення, що стосуються: а) визначення ознак загального об'єкта адміністративних проступків; б) встановлення відповідності категоріального апарату деліктного законодавства до положень чинних нормативно-правових актів; в) удосконалення положень КУпАП шляхом виокремлення як обов'язкової ознаки складів правопорушень, що посягають на безпекове законодавство – кваліфікуючу ознаку вчинення правопорушення в умовах особливого періоду. Виокремлено специфічні ознаки складів військових проступків як різновиду адміністративних правопорушень, що порушують безпекове законодавство: суб'єкт вчинення правопорушення завжди спеціальний; під час встановлення фактичних обставин справи значення мають не лише положення законодавства, а й акти індивідуальної дії та документи, що супроводжують несення військової служби; склади такого виду адміністративних правопорушень переважно є формальними.

У підрозділі 4.5 «Особливості адміністративного провадження в справах про порушення законодавства в секторі безпеки» доведено, що адміністративні

провадження в справах про порушення законодавства в секторі безпеки тісно пов'язані з публічним управлінням адміністративно-політичною діяльністю, є похідними від нього, визначають його юридичну форму, охоплюючи ту частину діяльності, яка об'єктивно потребує процесуального регулювання.

З огляду на види суб'єктів адміністративної юрисдикції, особливості процедури застосування окремих проваджень та низку інших чинників, сформульовано висновок про те, що досліджувані провадження можна класифікувати за різними критеріями. Так залежно від видів заходів адміністративного примусу, які застосовуються суб'єктами забезпечення державної безпеки, виокремлюють провадження стосовно: 1) застосування заходів адміністративного попередження; 2) застосування заходів адміністративного припинення; 3) притягнення до адміністративної відповідальності; 4) застосування до суб'єктів господарювання заходів впливу за порушення безпекового законодавства. Доведено, що окрему групу становлять провадження, пов'язані з оскарженням застосованих заходів, що закріплюють юридичні гарантії законності як для громадян, так і працівників сектору безпеки.

Розділ 5 «Шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання в секторі безпеки України» складається з чотирьох підрозділів, у яких розкрито науково-теоретичні засади реформування публічного адміністрування сектору безпеки та запропоновано напрями подальшого вдосконалення його законодавчого, інституційного та інфраструктурного урядування.

У підрозділі 5.1 *«Використання досвіду країн ЄС у сфері адміністративно-правового регулювання безпекових правовідносин»* встановлено, що правовим підґрунтям упорядкування питань безпеки країн ЄС слугувало прийняття Лісабонського договору, протоколів до Договору про Європейський Союз та супровідних декларацій. Виокремлено ключові положення, що відображають концепт правового регулювання безпекових правовідносин у Євросоюзі: 1) спільна безпекова й оборонна політика є невід'ємною частиною зовнішньої та безпекової політики; 2) безпекові інструменти можливо застосовувати поза межами Європейського Союзу для цілей підтримання миру, запобігання конфліктів та зміцнення міжнародної безпеки; 3) політика ЄС у сфері безпеки й оборони не має впливати на національну політику держав-членів, національні інструменти формування та ведення зовнішньої політики, відносини з третіми країнами та участь у міжнародних організаціях; 4) військовий потенціал має поступово зміцнюватися шляхом розвитку оборонного потенціалу, досліджень, закупівель та озброєння; 5) рішення, що стосуються спільної безпекової та оборонної політики, ухвалюються одностайно тощо. Визначено, що одним з ключових напрямів трансформації правового регулювання безпекових питань у Європейському Союзі є налагодження взаємодії з окремими міжнародними об'єднаннями та постійне посилення її розвитку для досягнення належного стану безпеки з одночасним збереженням автономії держав-членів у питаннях національної безпеки та участі в міжнародних безпекових місіях. Запропоновано тлумачити адаптацію національного законодавства України у сфері безпеки й оборони до стандартів ЄС як діяльність щодо приведення у відповідність законів,

підзаконних нормативно-правових актів до положень права ЄС, актів, прийнятих Європейським парламентом, Радою ЄС, а також Агенцією у сфері розвитку оборонного потенціалу, досліджень, закупівель та озброєння, які якісно деталізують відповідний концепт, а саме: а) посилення національної обороноздатності й автономії в питаннях безпеки; б) поглиблення взаємодії держав-членів ЄС та взаємодії ЄС і НАТО в питаннях безпеки.

Зазначено, що категорія «національна безпека» відображає якісний стан впорядкування суспільних відносин у державі та акцентує увагу на тому, що безпека держави полягає в забезпеченні національної ідентифікації. Встановлено, що забезпечення безпеки держави структуровано через диференціацію національної безпеки за секторально-видовою ознакою (охоплює воєнну безпеку, громадську безпеку, державну безпеку, кібербезпеку, фінансову безпеку, зовнішньополітичну безпеку, екологічну безпеку, інформаційну безпеку) та суб'єктною (діяльність уповноважених суб'єктів). Поняття «сектор безпеки держави» визначено як сукупність правовідносин, зміст яких становить діяльність уповноважених суб'єктів щодо забезпечення національної безпеки загалом та за визначеними диференційованими напрямками. Запропоновано внести відповідні зміни до Закону України «Про національну безпеку України».

У підрозділі 5.2 «Оптимізація інформаційно-правового регулювання в секторі безпеки» акцентовано на тому, що інформаційно-правова характеристика сектору безпеки держави є невід'ємною складовою її національної безпеки загалом та окремих складових останньої. Значущістю ліквідації інформаційних загроз інституціоналізовано окремий напрям безпеки держави – інформаційну безпеку. Встановлено, що кібербезпека є самостійною, похідною від інформаційної безпеки складовою безпеки держави, яка виокремилась у результаті розвитку цифрових технологій та поширення використання інформаційно-телекомунікаційних систем з метою поширення інформації. Виокремлено інституційну систему забезпечення інформаційної безпеки, яка сформована із сукупності уповноважених суб'єктів, яких згруповано залежно від їх правового положення та наявних повноважень у сфері інформаційної безпеки, а саме: 1) державні органи, що уповноважені забезпечувати національну безпеку; 2) органи виконавчої влади, які наділені повноваженнями в означеній сфері суспільних відносин; 3) правоохоронні органи; 4) допоміжні суб'єкти, які можуть здійснювати окрему діяльність, спрямовану на забезпечення інформаційної безпеки.

У підрозділі 5.3 «Перспективи формування правових технологій у діяльності органів публічної влади, які опікуються сектором безпеки» встановлено, що правова технологія – це певний нормативно визначений можливий спосіб впорядкування конкретного виду суспільних відносин, який уповноважено застосовувати конкретного суб'єкта публічної влади. Сформовано тезу про специфікацію правових технологій залежно від двох чинників: 1) того, хто застосовуватиме правову технологію (суб'єктний критерій); 2) сфери, для якої буде сформовано правову технологію (об'єктний критерій). Зауважено, що в Україні функціонує стала система публічно-владних інституцій, елементи якої можуть бути задіяні в регулюванні певних суспільних відносин або їх окремих

видів. Тому вагомого значення набуває виокремлення законодавчо визнаних публічних інституцій як органів публічної влади, що наділені повноваженнями в секторі національної безпеки. Встановлено, що поняття «органи публічної влади, уповноважені діяти в секторі безпеки» є ширшим, ніж поняття «сектор безпеки», яке перелічує органи, що є спеціально уповноваженими на дії щодо забезпечення безпеки держави. До органів публічної влади, уповноважених діяти в секторі безпеки, зараховано: 1) тих, що в значенні профільного законодавства в секторі безпеки держави уповноважені здійснювати демократичний цивільний контроль; 2) тих, які в значенні профільного законодавства належать до сектору безпеки. Запропоновано внести зміни до Закону України «Про національну безпеку України» в частині деталізації статусу судів як органів публічної влади, що наділені відповідними повноваженнями у сфері безпеки держави.

Визначено, що правові технології діяльності органів публічної влади в секторі безпеки – це сукупність нормативно встановлених способів забезпечення національної безпеки держави, які можуть застосовуватись суб'єктами демократичного цивільного контролю та суб'єктами, що належать до сектору безпеки. Будь-які правові технології, що застосовуються органами публічної влади в секторі безпеки мають відповідати таким вимогам: 1) застосовуватись виключно за умови дотримання принципу верховенства права; 2) застосовуватись виключно в межах компетенції конкретного суб'єкта; 3) застосовуватись для забезпечення публічних інтересів. Акцентовано на тому, що адміністративно-правове забезпечення щодо формування правових технологій окреслює межі суб'єктного складу регулятивно-технологічної діяльності таким чином, що його можуть здійснювати не будь-які державні органи, а лише ті, що виконують владні публічні управлінські функції. До суб'єктів правових технологій забезпечення сектору безпеки віднесено: 1) тих, що здійснюють управління сектором безпеки; 2) тих, що входять до складу сектору безпеки і втілюють окремі заходи та інструментарії, спрямовані на належний стан національної безпеки.

У підрозділі 5.4 «Напрями вдосконалення законодавчого інструментарію бази адміністративно-правового регулювання відносин у секторі безпеки» встановлено, що інструментарій адміністративно-правового регулювання сектору безпеки є сукупністю способів, прийомів і методів, які застосовуються уповноваженими суб'єктами для впорядкування суспільних відносин, зміст яких спрямовано на захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від можливих загроз. Інструментарій адміністративно-правового забезпечення сектору безпеки класифіковано за критеріями: 1) залежно від суб'єкта застосування; 2) залежно від форми зовнішнього закріплення; 3) залежно від спрямованості дії; 4) залежно від об'єкта, що підлягає забезпеченню безпеки; 5) залежно від часу застосування тощо. Наголошено на потребі в оптимізації інструментарію адміністративно-правового та фінансового забезпечення сектору безпеки. Доведено важливість упровадження цифрових технологій у діяльність спеціально уповноважених суб'єктів у сфері фінансової безпеки. Зазначено, що особливість фінансової безпеки детермінує додаткову потребу в оперативності реагування на виникаючі загрози та використанні гнучких механізмів їх

ліквідації. Запропоновано внесення змін до законодавства шляхом встановлення можливості прийняття рішень РНБО у формі директив, які не потребують додаткового введення в дію шляхом прийняття відповідного указу Президентом України, мають загальнообов'язкове значення та приймаються в період дії правового режиму воєнного стану. Ефективна Стратегія фінансової безпеки держави в умовах дії воєнного стану має базуватися на чіткій та інтегрованій міжнародній законодавчій базі, а також забезпеченні належного рівня її виконання. Основним законом, що регулює питання фінансової безпеки держави в умовах сьогодення, має стати Закон України «Про основи фінансової безпеки під час дії режиму воєнного стану». У ньому мають бути закладені чітко визначені підходи до формування системи забезпечення фінансової безпеки держави, механізм її функціонування відповідно до суспільних вимог міжнародних норм і стандартів.

ВИСНОВКИ

Основним завданням представленого дослідження було з'ясування характерних рис адміністративно-правового регулювання та організаційного забезпечення функціонування сектору безпеки України, а також формулювання напрямів його вдосконалення, унаслідок чого наведено низку висновків, пропозицій і рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Основні з них такі:

1. Дослідження адміністративно-правового регулювання сектору безпеки України в широкому значенні дозволило визначити його як спрямований на реалізацію публічного інтересу вплив суб'єкта управління на об'єкт, що регулюється нормами адміністративного права, як національного, так і міжнародного. З'ясовано структуру адміністративно-правового регулювання сектору безпеки, який поділено на дві групи – змістові складники та рівні управління. Змістовими складниками є: а) інституційний (його утворюють суб'єкти безпекової адміністрації та інші суб'єкти, наділені безпеково-владними повноваженнями); б) функціональний або компетенційний (ним передбачається наділення суб'єктів повноваженнями з питань безпекової діяльності в суспільстві); в) процедурний (яким формується уявлення про адміністративні процедури безпекового адміністрування).

2. Однією зі змістових характеристик юридичної природи безпекової діяльності є її дворівневність, що охоплює загальнодержавний і регіональний рівні. Зміст загальнодержавного публічного управління полягає в здійсненні організаційно-владного впливу держави та безпекової адміністрації з метою комплексного забезпечення безпеки в державі загалом, а також забезпечення реалізації державної політики у сфері національної безпеки суспільного життя, створення умов для реалізації громадянами їх прав і свобод. Регіональна безпекова діяльність становить реалізацію адміністративно-безпекових і правоохоронних функцій системою органів державної влади спеціальної компетенції, органами місцевого самоврядування, посадовими особами, а також уповноваженими недержавними суб'єктами, об'єднаними спільністю інтересів

держави й регіону задля ефективнішого проведення публічно-безпекових заходів у регіоні.

3. Безпекова діяльність у вузькому значенні має за мету здійснення організаційно-владного впливу держави з використанням повноважень публічно-безпекової адміністрації в певних формах за допомогою методів та в спосіб, що визначені вітчизняними та міжнародними нормами для виконання законів, здійснення безпекових і правоохоронних функцій, зумовлених національними інтересами для забезпечення реалізації комплексного соціально-безпекового розвитку держави та її окремих регіонів. Такий управлінський вплив ґрунтується переважно на адміністративно-правових заходах органів сектору безпеки різного рівня.

4. Юридичне значення міжнародного досвіду визначення структури безпекової діяльності полягає в правозастосуванні, адміністративній правотворчості, адміністративній юрисдикції, забезпеченні суб'єктами сектору безпеки адміністративного (позасудового) порядку здійснення, так званого примусового управління, безпеки й дотримання законів.

Розуміння змісту правової конструкції «структура видів безпекової діяльності» набуває особливого значення у зв'язку з необхідністю вдосконалення діяльності органів Служби безпеки України, приведення їх діяльності у відповідність до Копенгагенських критеріїв, налагодження якісно нового рівня співпраці з країнами-членами ЄС у пріоритетних напрямках безпеки суспільного життя та набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі. З огляду на потребу в повноцінній адаптації вітчизняної публічно-адміністративної доктрини національної безпеки до європейських наукових шкіл доцільним видається вживання вказаної юридичної конструкції та введення її до категорійного апарату адміністративно-правової науки. Причому безпекову адміністрацію запропоновано розглядати в трьох площинах: організаційній, функціональній і територіальній.

5. На підставі вивчення напрацювань фахівців-правознавців висвітлено концептуальні підходи до організації механізму безпекової діяльності в умовах міжнародної інтеграції в царині правозахисної діяльності. По-перше, публічний інтерес отримує відповідну цінність лише тоді, коли набуває правової форми. За допомогою правового механізму регулювання безпеково-управлінських відносин закріплюються мета, способи її досягнення, структура й засоби гарантування реалізації публічного інтересу у сфері національного безпекового адміністрування. Водночас держава формує механізм оптимального балансу публічно-приватного безпекового інтересу. По-друге, закріплений у належний спосіб публічний інтерес забезпечує розвиток правової держави та належне врядування, створюючи цим середовище реалізації приватних інтересів безпекового спрямування.

Публічний інтерес у безпековій діяльності характеризується відповідними ознаками, а саме:

– виконує забезпечувальну та регулятивну функції за допомогою відповідних форм і методів публічного адміністрування;

– фіксує пріоритет державного інтересу під час забезпечення публічної безпекової діяльності;

– засобами нормативно-правового регулювання й судовою практикою сучасних держав не визначено правил оптимального співвідношення публічних і приватних інтересів у процесах безпекової діяльності та її організаційного забезпечення;

– сучасній моделі управління інтегрованими видами міжнародної безпекової діяльності в Україні притаманна гіпертрофована увага до державного інтересу, зменшення якої означає посилення пріоритетності прав і свобод людини та громадянина, що гарантується національним і міжнародним законодавством.

Досліджувати справедливий баланс державного інтересу з приватним та інтересами територіальних громад доцільно в контексті безпекового інтересу, що є близьким за змістом до публічного в управлінні сектором безпеки. Виявлення організаційних особливостей управління останнього дало змогу виокремити для наукового пошуку: історичний, функціональний, трансформаційно-запобіжний, ресурсний, структурно-системний, управлінсько-юридичний аспекти.

6. Запропоновано авторську дефініцію поняття змісту адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації в секторі безпеки, згідно з якою це – система управлінських відносин, що виникають у реальному застосуванні безпекових заходів, регулюються нормами права й забезпечують реалізацію публічного інтересу на загальнодержавному та регіональному рівнях. Ланки безпекової інфраструктури перебувають у постійному русі, що забезпечує публічно-безпекові відносини, зокрема управлінські, на підставі спеціальних національних і міжнародно-правових режимів.

7. Визначено, що забезпечення національної безпеки України здійснюється системою державних органів (зокрема правоохоронних, а також спеціальних служб), військових формувань за участю громадських організацій, інших осіб та відповідно до чинного законодавства спрямоване на захист об'єктів критичної інфраструктури, життєво важливих інституцій держави. Зазначені суб'єкти здійснюють свою діяльність з використанням комплексу правових, організаційних, режимних, розвідувальних контррозвідувальних, оперативно-розшукових, спеціальних і військових заходів, спрямованих на захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, фінансового, науково-технічного, оборонного потенціалу, інформаційної сфери й державних таємниць.

8. На сучасному етапі функціонування суб'єктів сектору безпеки необхідним є визначення їх компетенції та повноважень щодо захисту України від глобальних викликів і загроз, яке має отримати відповідне закріплення на законодавчому рівні і буде сприяти оптимізації безпекових заходів, формуванню завдань, функцій та повноважень компетентних органів відповідно до вимог дії воєнного стану та процесів інтеграції в євроатлантичну спільноту. Вважаємо, що ця проблема має розглядатись у контексті реалізації реформування судової влади України та Стратегії реформування Служби безпеки України, а також низки

інших законодавчих актів з різних напрямів національної та державної безпеки України відповідно до міжнародних норм і стандартів.

9. У контексті оптимізації діяльності суб'єктів сектору безпеки необхідно враховувати доцільність чіткого нормативного визначення їх адміністративно-правового статусу, що дозволить: підвищити рівень якості оперативно-службової діяльності щодо захищеності життєво важливих інтересів громадян, суспільства й держави від реальних і потенційних загроз; окреслити об'єкти та обсяг правоохоронного впливу компетентних суб'єктів; чітко визначити систему органів та їх структуру, які забезпечуватимуть всі напрями безпекових процесів; запобігти дублюванню завдань, функцій і повноважень суб'єктів сектору безпеки – з одного боку, та забезпечити ефективну взаємодію між ними – з іншого; запровадити ефективний адміністративний нагляд і громадський контроль за виконанням програм забезпечення національної безпеки, завдань, функцій та повноважень.

10. Обґрунтовано, що адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення сектору безпеки через категорію правових режимів має такі особливості:

1) специфіка нормативно-режимного регулювання функціонування зазначених суб'єктів у сфері безпекових правовідносин (індивідуально-правозастосовні акти, адміністративні угоди, міжурядові угоди, адміністративні прецеденти); 2) державно-владні регіональні повноваження суб'єктів забезпечення національної безпеки, що надають правовідносинам особливого обов'язкового змісту застосування заходів державного примусу (дисциплінарного, адміністративного тощо); 3) предметом регулювання у сфері національної безпеки є відносини, що потребують охорони й захисту імперативною правовою нормою; 4) змістом адміністративно-правового статусу суб'єктів сектору безпеки є права та обов'язки, що залежать від функцій держави щодо забезпечення режиму секретності й відображають специфічні риси безпекових правовідносин.

11. З огляду на режимно-правовий підхід до вивчення конструкції «адміністративно-правове регулювання у секторі безпеки України» з'ясовано й узагальнено наукові здобутки, пов'язані з поняттям «адміністративний примус», що дозволило запропонувати використання в сучасній юридичній практиці конструкції «адміністративна відповідальність за порушення законодавства з питань державної безпеки» як діяльності органів сектору безпеки з правомірною легального застосування до учасників безпекових правовідносин незалежно від їх волі й бажання системи заходів адміністративного примусу, покликаних попереджати, припиняти й накладати на правопорушників адміністративні стягнення.

12. З метою продуктивного наукового дослідження заходів адміністративного примусу в одній сфері здійснено їх класифікацію з урахуванням доктринальних положень науки адміністративного права. За основу обрано визнану класифікацію заходів адміністративного примусу й надання їх визначення, а саме:

– адміністративно-попереджувальні заходи в секторі безпеки – це передбачені законодавством способи профілактичного впливу запобіжного

характеру, спрямовані на попередження правопорушень, забезпечення публічного правопорядку й законності у сфері досліджуваних правовідносин;

– заходи адміністративного припинення – це визначені законодавством способи правового впливу, які застосовуються уповноваженими суб'єктами, наділеними відповідними юрисдикційними повноваженнями з метою примусового припинення правопорушень у секторі безпеки, усунення їх негативних наслідків, а також процесуальне забезпечення умов і підстав притягнення винних до відповідальності (заходи фізичного впливу, спеціальні засоби фіксації, використання вогнепальної зброї та засобів спеціального призначення);

– адміністративні стягнення – це захід офіційного правового впливу, що застосовується переважно в судовому порядку до фізичної особи в разі вчинення нею адміністративного правопорушення у сфері безпеки у вигляді накладення несприятливих обмежень і санкцій.

13. Механізм адміністративно-правового регулювання застосування заходів адміністративного примусу в секторі безпеки варто розуміти як комплекс засобів забезпечення цілеспрямованої діяльності з організації, координації та контролю з боку безпекової адміністрації власних повноважень щодо управління відповідними відносинами. До елементів цього механізму належать певні основні чинники, наявність яких є обов'язковою, і допоміжні, що опосередковують основні елементи. Ключовими складовими визнано: адміністративно-правові норми, безпеково-управлінські відносини, акти безпекового адміністрування. Натомість допоміжними складовими є: принципи управління безпековою діяльністю, юридичні факти, правова обізнаність і спеціальні правові режими управління безпековими відносинами.

14. Провідні ключові засади щодо особливостей адміністративного провадження в справах про порушення законодавства в секторі безпеки тісно пов'язані з публічним управлінням адміністративно-політичною діяльністю, є похідними від нього, визначають його юридичну форму, охоплюючи ту частину діяльності, яка об'єктивно потребує процесуально-правового регулювання.

З огляду на види суб'єктів адміністративної юрисдикції, особливості процедури застосування окремих адміністративних стягнень і низку інших чинників сформульовано висновок, згідно з яким розглядувані провадження можна класифікувати за різними критеріями. Так, залежно від видів заходів адміністративного примусу, які застосовуються в секторі безпеки, виокремлюють провадження стосовно: 1) застосування заходів адміністративного попередження (запобігання); 2) застосування заходів адміністративного припинення; 3) притягнення до адміністративної відповідальності й накладання адміністративних стягнень; 4) застосування до суб'єктів господарювання заходів санкційного впливу за порушення приписів безпекового законодавства. Окрему групу становлять провадження в справах про порушення безпекового законодавства, пов'язані з оскарженням застосованих заходів.

15. Сформовано пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення законодавчого інструментарію бази адміністративно-правового регулювання відносин у секторі безпеки:

– для подальшого розвитку й ефективного функціонування сектору безпеки нашої держави з урахуванням сучасних проблем, а також нових викликів аргументовано необхідність розробки й затвердження на законодавчому рівні Стратегії функціонування та розвитку сектору безпеки, до якої запропоновано включити п'ять основних розділів, кожен із яких буде становити окрему концепцію – економічної, енергетичної, продовольчої, гуманітарної та соціальної безпеки, які є основними для забезпечення безпеки громадян нашої держави та добробуту населення загалом;

– обґрунтовано, що ефективна реалізація фінансової безпеки України має базуватися на чіткій законодавчій базі, а також на забезпеченні належного рівня її реалізації. Основоположним законодавчим актом, що регулює правові основи фінансової безпеки держави в сучасних умовах, має стати Закон України «Про основи фінансової безпеки під час дії режиму воєнного стану». У ньому мають бути чітко визначені правові засади щодо формування системи фінансової безпеки держави в період воєнного стану, особливості її функціонування, повноваження компетентних суб'єктів і механізм їх взаємодії з міжнародною фінансово-безпековою спільнотою. Зокрема, запропоновано: 1) визначити в законі категорії, терміни, поняття, що є базовими в забезпеченні механізму фінансової безпеки держави; 2) закріпити правовий статус суб'єктів фінансової безпеки держави; 3) сформулювати пріоритетні інтереси людини, суспільства, держави у сфері фінансової безпеки; 4) розробити правові основи функціонування системи фінансової безпеки; 5) визначити загрози, виклики й аспекти, що негативно впливають на рівень фінансової безпеки; 6) закріпити основні напрями державної політики у сфері фінансової безпеки; 7) окреслити пріоритетні напрями міжнародної співпраці щодо забезпечення фінансової безпеки партнерів, які допомагають Україні протистояти російській агресії.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації:

Статті в періодичних наукових фахових виданнях України:

1. Цибульник Н. Ю. Деякі питання сектору безпеки України як об'єкта адміністративно-правового регулювання. *Право і суспільство*. 2021. № 1. С. 151–157.
2. Цибульник Н. Ю. Сучасна генеза адміністративно-правового регулювання сектору безпеки України: децентралізація влади та міжнародний досвід. *Право та інновації*. 2021. № 2 (34). С. 67–74.
3. **Цибульник Н. Ю.**, Шаповал Р. В. Зміст адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів публічного адміністрування у секторі безпеки України. *Право та державне управління*. 2021. № 4. С. 39–44.
4. Tsybulnyk N. Purpose, tasks and principles of administrative regulation in the security sector of Ukraine. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2021. № 9. С. 96–101.
5. Цибульник Н. Ю. Адміністративно-правові характеристики механізму взаємодії у секторі безпеки держави. *Юридичний вісник*. 2022. № 5. С. 154–169.

6. Цибульник Н. Ю. Принципи адміністративно-правового регулювання сектору безпеки держави. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 6. С. 182–186.

7. Цибульник Н. Ю. Деякі питання публічного адміністрування суб'єктів сектору безпеки України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. № 6 (47). С. 115–119.

8. Цибульник Н. Ю. Адміністративно-превентивні заходи протидії сучасним викликам у секторі безпеки держави. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. Вип. 1. С. 162–166.

9. Цибульник Н. Ю. Адміністративний нагляд та громадський контроль у секторі безпеки держави. *Історико-правовий часопис*. 2023. № 1 (20). С. 63–71.

10. Цибульник Н. Ю. Класифікація та правова характеристика адміністративних режимів у секторі безпеки України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 352–354. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/82.pdf.

11. Цибульник Н. Ю. Сучасний стан формування правових технологій діяльності органів публічної влади у секторі безпеки держави. *Право та державне управління*. 2023. № 3. С. 312–317.

12. Цибульник Н. Ю. Деякі питання визначення юридичного складу адміністративного правопорушення безпекового законодавства. *Правова позиція*. 2023. № 3 (40). С. 184–188.

13. Цибульник Н. Ю. Функціональні складові адміністрування сектору безпеки України. *Фаховий науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2023. № 3(61). С. 34–41.

14. Цибульник Н. Ю. Шляхи удосконалення нормативно-правової бази для стійкого функціонування складових сектору безпеки держави. *Держава та регіони*. Серія «Право». 2023. № 3 (81). С. 400–404.

15. Цибульник Н. Ю. Нормативно-правова характеристика законодавчої системи забезпечення діяльності сектору безпеки та управління. *Юридичний вісник*. 2023. № 4. С. 85–93.

16. Цибульник Н. Ю. Інструментарій оптимізації адміністративно-правового забезпечення сектору безпеки України. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2023. № 5. С. 760–764. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/11/138.pdf>

17. Цибульник Н. Ю. Правова характеристика адміністративної відповідальності за порушення законодавства у секторі безпеки. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 12(18). С. 706–716.

18. Цибульник Н. Ю. Формування правових технологій органів публічної влади для сектору безпеки держави. *Наукові перспективи*. 2023. № 12(42). С. 613–621.

19. Цибульник Н. Ю. Безпекові правовідносини в країнах ЄС. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 13(27). С. 224–232.

20. Цибульник Н. Ю. Удосконалення інформаційно-правового регулювання сектору безпеки України. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 14(28). С. 141–150.

21. Цибульник Н. Ю. Сучасний стан адміністративно-правового регулювання безпекових правовідносин країн ЄС. *Наукові інновації та передові технології*. Серія «Право». 2023. № 14(28). С. 496–505.

22. Цибульник Н. Ю. Інформаційно-правова характеристика основних складових сектору безпеки держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2023. Вип. 80. Ч. 1. С. 607–612.

23. Цибульник Н. Ю. Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання суспільних відносин в секторі безпеки. *Журнал східноєвропейського права*. 2023. № 117. С. 84–90.

Статті в наукових періодичних виданнях інших держав:

24. *Tsybulnyk N. Y., Zadoia I. I., Kurbatova L. S., Mekh Y. V.* E-government within Public Administration. *Jurnal Cita Hukum*. 2020. Vol. 8. No. 3. P. 471-488. DOI: <https://doi.org/10.15408/jch.v8i3.18300> (*Web of Science*).

25. *Tsybulnyk N. Yu., Shatrava S. O., Bezpalova O. I., Muzychuk O. M.* Public Administration as a Form of Realization of Public Authority. *Amazonia investiga*. 2020. Vol. 9. Issue 30. P. 60–66. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2020.30.06.6> (*Web of Science*).

26. Цибульник Н. Ю. Сучасні методи нормативно-правового регулювання сектору безпеки держави. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2023. № 1(53). С. 345–349. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.52> (Республіка Польща).

27. *Tsybulnyk N.* Administrative Offenses of Legislation Committed in the Field of Security: Composition and Characteristics. *Krakowskie Studia Małopolskie*. 2023. Vol. 4(40). P. 129–140. DOI: <https://doi.org/10.15804/ksm20230409> (Республіка Польща).

28. Цибульник Н. Ю. Класифікація підстав адміністративної відповідальності за порушення законодавства у секторі безпеки України. *Věda a perspektivy*. 2023. № 6 (25). P. 148–159. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-6\(25\)-148-159](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-6(25)-148-159) (Республіка Чехія).

29. *Povydysh V., Makarchuk V., Nakonechna I., Tsybulnyk N., & Kobko Y.* Administrative coercion as the method for providing State defense order. *Cuestiones Politicas*. 2023. Vol. 41. № 78. P. 579–592. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.40> (*Web of Science*)

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

30. Цибульник Н.Ю. Деякі питання адміністративної відповідальності за порушення законодавства у секторі безпеки України. *Юридичні науки: проблеми та перспективи*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 24–25 лют. 2023 р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 406–409.

31. Цибульник Н.Ю. Адміністративно-правове регулювання безпекових правовідносин країн ЄС: сучасний стан. *Актуальні проблеми національного законодавства*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Кропивницький, 20 квіт. 2023 р.). Частина 1. Кропивницький, 2023. С.77–79.

32. Цибульник Н.Ю. Інформаційно-правова характеристика окремих складових сектору безпеки України. *Сектор безпеки України: актуальні питання*

науки та практики: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 27–28 квіт. 2023 р.). Частина 1. Серія «Сектор безпеки України». Вип. 43. Харків: Друкарня Мадрид, 2023. С. 297–300.

33. Цибульник Н.Ю. Інструментарій оптимізації адміністративно-правового забезпечення сектору безпеки держави: до визначення основних складових. *Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції* (Харків, 27–28 квіт. 2023 р.). Частина 1. Серія «Сектор безпеки України». Вип. 46. Харків: Друкарня Мадрид, 2023. С. 172–178.

34. Цибульник Н.Ю. Щодо визначення концептуальних засад адміністративно-правового регулювання сектору безпеки держави. *Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу реалії та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Запоріжжя, 18 трав. 2023). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 197–200.

35. Цибульник Н.Ю. Щодо деяких проблем адміністративно-правового регулювання сектору безпеки України. *Восьмі Таврійські юридичні наукові читання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (Київ, 16–17 черв. 2023 р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 315–318.

36. Цибульник Н.Ю. Окремі питання адміністративної відповідальності за порушення законодавства в секторі безпеки України. *Правові засади діяльності правоохоронних органів: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції* (Харків, 9–10 листоп. 2023 р.). Частина 1. Серія «Сектор безпеки України». Вип. 44. Харків: Друкарня Мадрид, 2023. С. 150–154.

37. Tsybulnyk N. Some issues of corruption in the sector of security and defense of Ukraine. *Актуальні проблеми протидії злочинності і корупції: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Харків, 22 груд. 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. С. 193–197.

38. Цибульник Н.Ю. Деякі питання нормативно-правової характеристики законодавчої системи забезпечення діяльності сектору безпеки. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції* (Кременчук, 22–23 груд. 2023 р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 459–463.

39. Цибульник Н.Ю. Основні складові сектору безпеки держави: інформаційно-правовий аспект. *Юридичні науки: проблеми та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (Запоріжжя, 23–24 лют. 2024 р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2024. С. 201–204.